

Gorenjec

JNS in volitve

„Jutro“ in vse časopisje te skupine, ki predstavlja še prav posebno skupino v JNS, vsak dan prinaša imena novih kandidatov, včasih pa tudi pove ime onega, ki ne mara več kandidirati. Zraven še vedno predstavlja oznako JNS organizacije, ki da je določila kandidata. To, da določa ta skupina kandidata ali več kandidatov in da jih Jutro potem razglaša že kot kandidate, to bi bilo po Jutrovem čisto v redu, čeprav vsak zemljan ve, da so to šele ponudbe za kandidate. Saj kandidat bi mogel biti šele tedaj, kadar ga bo potrdil nosilec katekoli državne liste, ne pa kak poseben Jutrov štab v Ljubljanski kazini ali po podeželskih kotičnih JNS stremuštvu.

Drugo pa je, ker ta gospoda, zoper katero je šel v boj zadnje čase cel narod, zopet po Jutru in na druge načine naravnost vsiljuje osebe, ki bi rade bile kandidati, narodu, ki jih ne mara. Kje nam more nuditi ta skupina, ki nas je davila, odkar se je v Sloveniji pojavila, najmanjšo garancijo, da bo čuvar prava, reda, enakopravnosti, če pred to skupino ni bil nikdar varen še tako poslen človek baš radi poštenja! Mi zato vsiljevanje „kandidatov“, dokler niso kandidati v pravem pomenu besede, odklanjamo že v naprej, kakor jih je razgnal tudi sedanji predsednik vlade in kakor jih zaradi poznanja metod in miselnosti te skupine odklanja cel narod.

Sicer pa, če ta skupina misli, da se bo le vsilila na kandidatne liste, ki jih kar sama že začenja tudi prav po jutrovsko krstiti, kakor da bi vsi ostali — ne Jutrovi kandidati — ne bili nič, se prav temeljito moti. Kdo pa naj po teh letih odobri na svoji listi imena kandidatov, in kdo naj bi volil take kandidate, ki ne nudijo razen osebnih ambicij in oblastiželnosti niti narodu niti državi prav nobenega jamstva za delo!

Eno stvar pa ima Jutro prav: da jasno dokumentira, da vsak kolikor pojmenuje Jutrovec dokaže in z njim JNS v Sloveniji, da se ji gre za oblast in da je vsak član te klike enako oblastižlen. Zato narod lahko mirno čaka, da se bodo oglasili ja vsi, ki se danes odobravajo Jutrov „program“. Le na dan s predlogi za kandidate, da bomo vsaj vedeli, kdo si še upa z Jutrovimi gesli na spomladansko politično solnce!

Volilna kampanja, prosto po „Jutru“

V kranjskem sredu je zavladalo veliko zanimanje za bližajoče se skupščinske volitve. Za nje se je zlasti intenzivno začela pripravljati JNS stranka v kranjskem sredu, ki je sklenila volilno akcijo že 16. februarja, začeti izrednim povdankom. „Režija“ je bila za to pripravo v posebno preizkušenih rokah! Priprave so trajale več tednov in so bile do podrobnosti natančno premišljene in preštudirane. Pošiljala so se vabila, agitiralo se je tudi osebno na mnogih krajev, da bi se tolko bolj povzdignila in pokazala moč kranjske JNS. Redigirani so bili celo vsi članki od akterijev samih in bilo je vse lepo urejeno, da bi volja JNS ljudstva bolj „spontano“ prišla do veljave! Uredilo se je tako, da bi tudi oni predvrzneži, ki se ne navdušujejo več za JNS, dobili primereno lekejico, kar se pa je malo ponesrečilo. Pa naenkrat je prišel iz Belgrada velik črn maček, ki je sporočil, da vse državna JNS nima nobene moči več, če tudi je še pred kratkim „imela cel narod za seboj“, a da tudi tistega celega naroda ni več za stranko, ampak da so ostali samo še generali brez vojske in še ti se skušajo rešiti pod drugo firmo, tu tako se je zgodilo, predno je zapel prvi boben slavnega pohoda JNS v našem sredu, da je vkljub dobrí režiji prva kampanija žalostno skopnela! Drugi poizkus znagoslavnegra pohoda je JNS povzela naslednji pondeljak. Sklicala je, kakor poroča Jutro, v Narodni dom izvršilni odbor sreske organizacije

JNS. Udeležba je bila zelo velika, bilo jih je morda 30, morda celo več oseb navzočih. Pred sejo se je pripovedovalo, da bo sreska organizacija JNS proklamirala dosedanjega poslanca gospoda Ivana Lončarja za kandidata, kar bi bilo vsekakor pričakovati. Vendar se prav nič takega ni zgodilo. Gospod Lončar menda še ne pozna kranjske nehvaležnosti, pa tudi ono povest o zamorčku je menda pozabil, kajti gospodje kranjske JNS niso hoteli o njegovi kandidaturi prav nič slišati, pa so izgovarjali različna druga imena. Potem so to mučno vprašanje o postavljanju kandidature odložili na ta način, da so ga preložili za 14 dni. Po seji so nekateri udeleženci pokazali svojemu poslancu celo toliko nehvaležnost, da so začeli agitirati, ne za Lončarjevo listo, ampak za neko kompromisno listo in poiskali in predlagali za nosilca JNS liste takega kandidata, ki ga je ista organizacija preje celo izključila. O tempora, o mores! Tudi mi smo mnenja, da je to v resnici črna nehvaležnost.

Iz Jutra nadalje povzamemo, da celo nam, ki nas je njegov znani dopisnik, namreč oni, ki je vse zadnje članke sestavljal in nas imenoval „neki listič“ itd. in nam ni privoščil dobre besede, naenkrat posvetil prav posebno pozornost in priznanje, ker piše, da je tudi živahnovo volilno gibanje okoli našega lista. Ta dopisnik je posvetil nam poročilo, ki je sestavljeno po znanem receptu. Bržcas je pozabil na resnico, da je vojsko prav fletno peljati, ako se strelja samo od ene strani. Seveda to ni vojska, ampak je jaga, da pa ni prijetno za onega, ki izza plota strelja, ako se tudi nazaj ustrelji. To bo spet spoznal prav v kratkem. Iz tega Jutrovega poročila povzamemo, da se je vršilo v pondeljek v Kranju tudi drugo zborovanje volivev, ki ga je posebno zdobil, ker je bilo, kar je povsem naravno, čisto drugače obiskano, kakor ono v Narodnem domu. Na Jutrovo opozorilo smo se informirali in poizvedeli, da je „Kmečka zveza“ sklical majhen posvet, h kateremu pa je prišlo v resnici spontano in ne „spontano“ par sto ljudi. Priznati pa moramo, da za ta sestanek res nismo imeli nobenih zaslug. Čudno se nam zdi le, da je Jutro navajalo celo vrsto kandidatov, o katerih dobro ve, da niso bili postavljeni na tem zborovanju, zamolčalo pa je imena resnih kandidatov, brez droma, ker se jih boj! Jutrovo spodbudo si bomo zapomnili in bomo kot vestni kronisti bolj točno prinašali vse cvetke iz volivnega boja, ki bodo v Kranju v prihodnjih dneh začele takoj bujno rasti. Recepte zelo dobro poznamo.

Važna odločba upravnega sodišča v Celju

Že v zadnji številki našega lista smo poročali, da je na tožbo Mlekarske nabavne in prodajne zadruge v Naklem pri Kranju zoper odločbo srezkega načelstva v Kranju z dne 29. septembra 1934 št. 8035-5 glede pobiranja občinske davčine na blagovni promet (uvoznine) upravno sodišče v Celju izdal razsodbo opr. št. 115-34-11 od 7 februarja 1935, v katerem izreka, da se tožbi ugodilo in izpodbijani akt radi nezakonitosti razveljavlji. Ker je ta sodba prejudicijelnega pomena in ker smo dobili iz vseh krajev, kjer so namerali to davčino sprejeti, vprašanja za točne podatke glede te razsodbe, hočemo javnosti iz sodbe navesti, točno po uradnem besedilu, najvažnejše podatke:

Po odredbi predsednika občine Kranj so občinski organi od tožče stranke v času od 25. do 29. avgusta 1934 pobrali 8 Din davčine na mleko in sir, ki ga je uvozila tožiteljica v mesto Kranj. Občinski odbor občine Kranj je na ugovor tožče stranke v seji od dne 5. sept.

ALI STE ŽE PORAVNALI
NAROCNINO ZA PRVO
POLLETJE?

Št. 9. Leto XIX. - Kranj, 2. marca 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmayerjev trg štev. 1. Telefon št. 73. „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vratajo. Nefrankirani pisem ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjca“: celotno 40 Din, polletno 20 Din, četrletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

ska uprava v Ljubljani tudi za l. 1934-35, torej ko je bil zak. o občinah z dne 14. marca 1933 že v veljavi, v odločbi o odobritvi proračuna odobrila tudi davčino na blagovni promet, ki naj se pobira v isti višini ter pod istimi pogoji, kakor je bila odobrena za leto 1933. Ker se davčine na blagovni promet brez omejitve na gotove predmete, potrošene na ozemlju občine ter brez predhodne odobritve glede višine in predmetov (čl. 79 (1) zak. o drž. trošarini) ne more smatrati za trošarino, v predmetnem slučaju pa je iz naredbe o občinski davčini na blagovni promet razvidno, da ti znački niso podani, je odobritev te davčine in nje pobiranje v nasprotju s predpisom čl. 95 (4) in čl. 148 zakona o občinah.

Osporavana odločba toženega oblastva, ki trdi, da je sklep občinskega odbora, s katerim se je zauzalo pobiranje tožčine, in odklonilna povrnil te do 31. avgusta 1934 pobrane davčine tožče stranki, v zakonu osnovan, se razveljavlji iz zgoraj navedenih razlogov.

Občinska finančna politika

III.

Pred vsem moramo popraviti tiskovno pomoto v zadnji številki Gorenjca, ki jo je povzročil tiskarski škat v gorjenjem stavku, ko je pomotoma poročal, da je znašal proračunski deficit in skupno primanjkljaj celih 700.000 Din. Proračunski primanjkljaj je namreč znašal samo 70.000 Din in še ta je bil, kakor smo poročali, samo navidezen, ker je bilo vsakomur v naprej znano, da bodo dohodki v proračunskega leta zaradi povišanja državnih davkov tudi za občino veliko višji, kakor pa so bili preliminirani. To se je tudi zgodilo in občina je v celiem proračunskem letu imela skoraj toliko prebitka več, kakor je znašal primanjkljaj, ki ga je napravil tiskarski škat. Občina je imela vseh prebitkov v proračunskem letu, ki je izkazoval 70.000 Din primanjkljaja, gotovo nad pol milijona dinarjev, in bomo ta prebitek pozneje še točno analizirali.

Sedaj pa se imamo povrniti k občinski trošarini. Kakor smo že večkrat poudarjali, je občina opravičena po novem zakonu o občinah uvesti trošarine in takse, seveda ako je za to potreba. Mislimo pa, da v danem slučaju, ko je imela občina nad pol milijona dinarjev več dohodkov, kakor jih je po svojem proračunu pričakovala, ni bilo niti najmanjše potrebe za uvedbo nove davčne. Kljub temu pa je občina sklenila uvesti trošarino.

Občinski zastop, ki je sklenil trošarino pobirati, je moral prav dobro vedeti, da trošarinski donos od trošarini, ki se bo pobirala zgolj od potrošnje 4000 prebivalcev mesta, cigar industrija, trgovina in obrt dela več kot 95 odstotkov za neposredno okolico ali izvoz, ne bi mogla donašati občini niti toliko, kolikor stane velika režija, da se mesto obda okoli in okoli s trošarinsko linijo in da se popolnoma zapre in loči od okolice. Zato je bila mnenja, da naj temu odpomore pravilnik, ki naj bo se stavljen tako, da se bo trošarina pobirala tudi od predmetov, ki niso podvrgnjeni trošarini, zlasti od onih 95% blaga, ki se izvaja in za katere bi se morala že pobrana trošarina povrniti. Zato je sestavljen tako, da je ostal v bistvu še vedno pravilnik za uvoznilo, ker po večini otežkoča povračilo plačane trošarine ob izvozu, ali pa povračilo sploh onemogočuje npr. pri vseh predmetih za fabrikacijo, ali pa vračilo plačane trošarine komplicira zlasti za malega trgovca in obrtnika tako zelo, da ga prisili dejansko plačevati trošarino tudi od večine onega blaga, ki ga po 95% proda iz mesta v okolico.

Pa industrija si bo že sama znala odporočiti, ker bo potom rednih pravnih lekov in razsodb upravnih sodišč pravlahko doseglja, da se fabrikacija in fabrikacijski proces ne bo s trošarino v pomerju mesta Kranja podražil in da ne bo že vsled trošarine proizvodnja v mestu dražja za njo, kakor za ono in-

1934 sklenil, da se odredba predsednika o pobiranju davčine na blagovni promet ne razveljavlja in da se pobrana davčina tožče stranki ne vrne. Zoper odločbo kranjske občine je tožče stranka vložila na sresko načelstvo v Kranju pritožbo, ki pa je bila z odločbo od 29. septembra 1934 št. 8035-5 zavrnjena iz sledenih razlogov: Gre se zato, ali je še veljavna predmetna naredba (odlok kr. banske uprave z dne 30. junija 1930 II No. 15565-1 o pobiranju ravščine na blagovni promet v občini Kranj). Po § 95 zakona o občinah sme občina za kritje svojih potreb med drugim uvajati občinske posredne davke (trošarino in takse). Predpostavljeno, da je ta v oklepaju označena naredba taksativne narave in da gre v tem slučaju za davčino na promet in ne na trošarino, je premotriti, ali je predmetna naredba iz l. 1930 bila razveljavljena z uvedbo novega občinskega zakona z dne 14. marca 1933 sama ob sebi. Odločba pravi, da je to zanikati, in utemeljuje s tolmačenjem čl. 147 in 148 zakona o občinah v bistvu s tem, da je v zakonu čl. 148 besedica „niso“ pomotoma rabljena namesto besedice „so“. Tožče stranka je zoper to odločbo sreskega načelstva v Kranju vložila tožbo na upravno sodišče, v kateri predlaga, da se osporavana odločba kot protizakonita razveljavlji iz sledenih razlogov:

1. Do 25. avgusta 1934 občina Kranj te davčine ni pobirala od okoličanov, zlasti ne od tožče stranke.

2. Pobiranje davčine na blagovni promet po letu 1930 je bilo nezakonito, ker vsaj do uveljavitev člena 80 finančnega zakona iz l. 1933-34 za uvedbo in pobiranje te davčine ni bilo zakonite podlage.

3. Na vsak način pa je prenehala pravica občine, pobirati to davčino, z dne 31. marca 1934, ko je prenehala veljavnost po prejšnjih predpisih odobrenih proračunov.

4. Tem manj bi smela občina Kranj zvišati tarifo predmetne davčine, kar se je zgodilo v seji občinskega odbora od 20. junija 1934 in v seji od 28. septembra 1934, na kateri se je ta davčina preimenovala v trošarino.

5. Tolmačenje čl. 148 občinskega zakona po toženem oblastvu ni pravilno.

Upravno sodišče je v tožbi nastopno razmotrivalo:

Po čl. 148 zakona o občinah ostanejo v veljavi doslej veljavni predpisi o občinskih davčinah, kakor tudi občinske uredbe, statuti, predpisi in pravilniki, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom, dokler se ne izmenjajo na način, določen s tem zakonom. O občinskih financah govori zak. o občinah v čl. 92 do 109, zlasti v čl. 93, odst. 4 in 5, kjer so taksativno naštete davčine, katere morejo občine uvajati za pokritje svojih potreb.

Kolikor so bile tedaj od prej uvedene davčine, ki po čl. 95 (4) zakona o občinah niso dovoljene, z ozirom na jasno besedilo čl. 148 ne morejo ostati več v veljavi, ker so v nasprotju s tem zakonom. To velja z ozirom na odločbo čl. 147 zakona o občinah od pričetka novega proračunskega leta, sprejetega in odobrenega po cit. zakonu. V smislu odločbe čl. 148 zakona o občinah pa ostanejo predpisi o posrednih davkvih, ki so dovoljeni po tem zakonu (trošarino in takse) v veljavi še dalje, dokler se ne izmenjajo po odredbah čl. 95 (4-5) v zvezi s čl. 82 (1) in 81 (1) odnosno čl. 97 zakona. Ta odredba je v polnem skladu z odločbo čl. 149, po kateri prestanejo veljati vsi zakoni, uredbe in odredbe, ki bi bile v nasprotju s tem zakonom.

Iz navedenega izvira, da nadzorno oblastvo ne more razen trošarin in taks odobriti drugih občinskih (posrednih) davčin. Če pa jih odobri, more poeditne proti konkretnemu predpisu s pritožbo, odnosno tožbo po čl. 15 in 18. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih doseči, da jih ne plača, ker niso v zakonu osnovane.

V predmetnem slučaju je po zgoraj navedenem dejanskem stanju kr. ban-

dustrijo, ki se nahaja izven trošarinske meje. Veliko težji pa bodo s trošarino prizadeti mali davkoplačevalci, osobito mali in srednji trgovci in obrtniki, ki se ne bodo mogli vsled preobremenitve s trošarino konkurirati z trgovino in obrtjo izvan trošarske meje.

(Se nadaljuje.)

DELAVSTVO Delavski dan 19. marca

Na praznik sv. Jožefa 19. marca bo v Kranju delavski dan za vso kranjsko okolico. Ob 8.00 v župni cerkvi delavska sv. maša in delavski govor. Ob 9.00 bo v dvorani Ljudskega doma delavsko zborovanje, na katerem bo govoril minister n. r. dr. Andrej Gosar, ki nam je pridobil naše jugoslovanske sosialne zakone. Govoril bo tudi zastopnik Jugoslavije.

slovenske strokovne zveze iz Ljubljane. Zborovanje bo zelo važno za vse naše delavstvo, ki se ga bo gotovo v velikem številu udeležilo. Popoldne ob 4.00 pa bo v Ljudskem domu slavnostna delavska predstava socialne drame „Boštjan iz predmestja“. Naj ta dan pripomore našemu kranjskemu delovnemu ljudstvu, med katerega spadajo tudi kmetje z dežele, da postane zavednejše ter da nastopi rešivno pot iz sedanjih težkih razmer. Dolžnost vseh zavednih delavcev in delavk pa je, da na kranjsko zborovanje pripeljejo tudi omahljivce in nezavedne. 19. marec naj bo za Kranj in okolico manifestacija delavske zavednosti in moči delavskih rok, s katero bo moral začeti računati tudi kapital. Ta dan naj bo storjen prvi korak k boljšanju naših delavskih razmer! —

Za sv. Jožefa izide tudi posebna delavska priloga za Gorenje. Sodelovali bodo najboljši slovenski soci, delavci, n. pr. minister n. r. Josip Gostinčar, univ. profesor dr. A. Gosar in drugi. Obravnavali bomo vse pereče zadeve kranjskega delavstva. Delavstvo na to prilogo že danes opozarjam.

Tedenske novice

KRANJ

Odhod sreskega načelnika. Te dni se poslavljaj na Kranju sreski načelnik g. dr. Ogrin, ki je premeščen v banski upravi v Ljubljani.

Novi sreski načelnik. Te dni bo prevzel mestno sreskega načelnika v Kranju dosedanji sreski načelnik v Logatcu g. Gregorin. Kot znano je bil naš novi načelnik na vseh dosedanjih mestih zelo priljubljen zaradi svoje objektivnosti in takta. Pozdravljamo njegov prihod in želimo, da bi v prid ljudstvu dosegel mnogo uspehov s svojim delom med nami.

40 urno češčenje sv. Reš. Telesa v Kranju se vrši v nedeljo 3. marca, v ponedeljek 4. in torek 5. marca. Vsakokrat je popoldne ob 5. cerkveni govor. Zaključek evharistične tridnevne je v torek popoldne ob 5. s pridigo in litanijsami. Sv. maše bodo te dni vsak dan ob 6, 7, 8, 9 in 10.

Dela pri ureditvi ceste mimo Delavskega doma so se spet pričela. Kakor čujemo, Delavski dom tam ne bo gradil pritlične stavbe, kakor je bilo projektirano, ampak se bo pokrila velika klet z betonsko ploščo in se bo napravila čedna ograja. Zaradi posredovanja mestne občine in z njo pomočjo se bo prostor pred Delavskim domom primerno uredil.

Pomočniški izpit. Skupno združenje obrtnikov v Kranju obvešča svoje člane, da se vrši pomočniški izpit dne 4. aprila t. l. Prijave je treba poslati najkasneje do 4. marca Združenju.

Občni zbor gasilske župe v Kranju se je vršil v nedeljo 24. t. m. Udeležili so se ga tudi številni odličniki iz Kranja in okolice.

Zanimiva seja vodovodnega odbora. G. Tesarik nam je prinesel sledče pojasnilo k našemu članku „Zanimiva seja vodovodnega odbora“, ki ga drage volje priobčujemo:

Potpisani Josip Tesarik, vodovodni nadzornik v Kranju, prosim, da se v prihodnjem štev. Gorenje z ozirom na članek „Zanimiva seja vodovodnega odbora“, ki je bil objavljen na str. 2. št. 5 dne 1. februarja 1935, ponatisne sledče pojasnilo: V članku se navaja kot moja novoletna nagrada znesek Din 3000. Res je, da sem oz. smo dobivali skupaj Din 3000, in sicer jaz 1500, pomožni monter Din 1000 in delovodja Din 500. Tej nagradi smo se nameščeni sporazumno na zadnji seji vodovodnega odbora dne 28. januarja t. l. v korist vodovodne blagajne protostoljno odpovedali, dasiravno nam je svoj čas in brez naše prošnje vodovodni odbor to nagrado dovolil.

Tudi debata o po meni dobavljenem instalacijskem materialu ni povsem točna. Stvar je bila vedno sledče: Vsak naročnik hišne vodovodne napeljave si potreben material po mojem seznamu lahko kjerkoli naroči sam, dogajalo se je pa dostikrat, da tak material, kakršnega je stranka sama pribavila, zlasti zapirači (ventili) in pipe, ni odgovarjal vodovodnim predpisom. Da obvarujem naročnika poznejše škode, je bila moja dolžnost, tak material zavrniti. Dobavo slabega materiala je bilo pripisati de-

•GORENJEC•

loma kupcu, ki v tej stroki ni bil zadost izvezban, na drugi strani pa prodajalcu-trgovcu, ki istotako ni posedoval potrebne izkušnje. Zato so nekateri naročniki prepustili dobavo takega materiala vodovodnemu odboru. Isti se z naročili materiala nikdar ni hotel pečati in sicer pred vsem, ker ni imel za to potrebnega denarja, niti potrebnega skladišča. Prepuščeno je bilo torej meni, da naročim tak material sam. V tem slučaju sem nosil ne le popolno odgovornost za kakovost takega materiala, temveč tudi vse s tem naročilom združene stroške.

Zaradi mojega službenega položaja je bila moja kalkulacija zelo nizka, saj sem svoj trud, odgovornost in ker sem moral čakati na svoj založeni denar včasih po več mesecov, računal kvečemu od 3 do 5 odst. Dobička torej ni bilo skoraj nobenega, če se pomisli, da vsak denarni zavod obrestuje vloge po 5 odst. Po meni dobavljeni material je bil sploh vedno nekaj cevješči, kar je bilo tudi v prid strankam, in to iz razloga, ker sem material kupoval pri vetrnikih, s katerimi sem bil kupičkih zvezah že pred vojno.

Hvaležen sem odbornikom, ki so na seji sprožili to vprašanje, ki se je vsestransko razčistilo. Kajti glede na sklep meni ne bo treba naročevati materiala in ga plačevati iz mojega denarja.

Plačajte članarino! Sušec je že tu, članarino pa je treba plačati vsaj do konca januarja. Člani JNS to dobro vedo in zelo bodo stranki ustregli, če ne zamude z vplačilom. Brez denarja ni boja in prav gotovo tudi ne uspeha, organizacija pa bo letos res navezana samo na članarino in dobrotnike, ki cenijo njene storitve. Tudi izključeni člani smejo plačati večjo ali manjšo članarino, kar brez sitnosti opravijo po poštni nakaznici. Novi člani se sprejemajo hvaležno, če se še kdo dobi, da ni že — razen izključencev — član. Tudi zavednosti je treba in celo prav napredne zavednosti! To posebno velja tja do maja, pozneje bo itak vseeno.

Naše vrle gospodinje perejo perilo vedno le z Zlatorog-ovim milom ali z Zlatorog-ovim terpentinovim milom; volnene in svilene stvari pa z Zlatorog-ovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežno bela pena Zlatorog-ovih izdelkov izredno čistilno moč. Dobrota Zlatorog-ovih izdelkov naše pridno gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vsevprek: „Le Zlatorog milo da belo perilo!“ Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

CERKLJE

Burko o jezičnem dohtarju in še kaj veselega bodo cerkljanski godbeniki pokazali na pustno nedeljo v dvorani Ljudskega doma ob 3. popoldne. Igra se seveda ne bo ponovila. Prav prisrčno se bo lahko vsak nasmejal, saj je simpatija tudi to potrebno, posebno dandas. To bo cenejša in bolj poštena zabava, kot pa običajne norosti pustne nedelje. Ob tej priliki se bomo poslovili tudi od našega režiserja g. kaplana Ivana Casermana, ki takoj potem odide na svoje novo službeno mesto v Kam-

nik. Iz tega razloga bo tudi mladini težko braniti dostop v dvorano. Torej v nedeljo na svitnem v Ljudskem domu!

Tudi pri nas ne bomo ploha vlekli, saj je bilo ta predpust oklicanih kar 11 parov. Zgodil pa se je tudi redek slučaj, da je nevesta prav na dan, ko bi imela iti k poroki, šla k očelovemu pogrebu.

Grob. V sredo smo pokopali Štefana Čimžarja, Bendka iz Grada. Bil je prava kmečka kozenina. Bog mu daj večni pokoj!

Zakaj ljudje ne hodijo k predstavam v šolski dvorani? — so dali zadnjči otrokom za šolsko nalogo. Otroci so bili baje zelo odkriti-srni — pač otroci. Ce ima to povpraševanje namen zvedeti za želje ljudstva in se po teh zeljih tudi ravnat, je to vsekakor hvalevredno.

V šolski dvorani je imela krajevna organizacija JNS sestanek. Radi volitev seveda. Gosp. šolski upravitelj Josip Lapajne je utemeljeval neko kandidaturo kot najbolj pametno, treba je namreč človeka, ki bo razumel kmeta. Menjava je kandidat v upanju še kar nekan preprčal svojih 27 poslušavcev — članov JNS — da to res drži. — Da je bil politično-strankarski sestanek v šolski dvorani, pa bo že menda v smislu zadnjega popravka v Gorenju in čl. 36 o narodnih šolah, ki se glasi: Šolsko poslopje in šolsko dvorišče se ne sme za nič drugega uporabljati, kakor za šolo in za namene, ki so v skladu z običajnim smotrom narodne šole (čl. 1). Gotovo. Vprašamo samo to, če ni tudi velikonočno izpraševanje, torej ponavljanje katolizma, v skladu z običajnim smotrom narodne šole. Drugače si ne moremo misliti, zakaj se ista dvorana ne sme več uporabljati za versko-naravne namene.

Popravke pa pri nas radi beremo, kar še katerega objavite.

TRŽIČ

Zgodovinski dogodek. Starejši Tržičani se ob pustnih dnevnih radi spominjajo tegale dogodke, ki se je zgodil pred 47 leti. V Tržiču imamo že dolgo vrsto let ob pustnih dnevnih v cerkvi 40 urno češčenje presv. R. T. Tako je bilo tudi že leta 1888. Živel je Janez B., usnjarski poslovnik s svojo ženo brez otrok, stanujč v gorenjem koncu Tržiča. Zaposlen je bil pri tvrdki C. B. Mally. On in njegova žena sta bila odločna nasprotnika vsega, kar je dišalo po veri. Žena je mnogokrat gledala ob petkih skozz okno, v rokah držala klobaso in kruh in se norčevala na ta način iz posta. Da je pri tem imel svoj del tudi alkohol, se samo po sebi razume. Na pustni ponedeljek omenjenega leta pa se zgodil nekaj, kar je močno presuni vse, ki so poznali to zakonsko življenje. Usnjari so imeli od pol osmil do osmil z jutraj zajutri. Pri zajutru reče omenjeni Janez proti svojim tovarišem: „Katera črna s... pa je inel včeraj popoldne pridigo?“ Nihče ne odgovori. Stavi drugo vprašanje: „Katera črna s... bo imela pridigo danes popoldne?“ Navzoči se spogleda, ker jih je presuni tako vprašanje. Delovodja pa reče: „Veš kaj, Janez, tudi jaz nimam kdo ve koliko vere, ampak take besede so pa

I. delavsko konzumno društvo je najsolidnejši, najcenejši nabavni vir za vsakega konzumenta!
Ali si član te zadruge? — Ali kupuješ vse pri zadrugi?

Lavtičar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. God se na Gorenjskem v dobi turških vpadov.

Nadaljevanje

Izmed navadnega ljudstva so takrat obiskovali šolo še tisti, ki so želeli postati učitelji, pevci, grajski pisarji ali mežnarji. Iz starih listin sklepamo, da so bili imenovani kolikor toliko izobraženi, ker so podpisani kot priče pri pogodbah. — Knjige pa so bile takrat redka dragocenost, saj je bil tisk iznajden šele leta 1440. Vse so morali prepisovati na pergament, to je na licno ustrojeno tanko belo kožico mladih telet, koz ali jagnjet.

Poleg navedene izobrazbe je moral biti vsak vitez izvežban v jahanju, streljanju, borjenju, lovu in plavjanju. Znati je moral sušati težki meč, metati bojno kopje in krotiti konje. Pa tudi s pustom in molitvijo se je moral pripravljati na viški stan.

Ko so bili izpolnjeni vsi pogoji, je določil gospod graščak, da bo prejel Gašper na god prvega krščanskega viteza sv. Jurija dne 24. aprila 1472 viteško dostenjanstvo. Povabilo je postal na razne strani prijateljem in znancem. Ker je bila kapela na Gutembergu premajhna za toliko povabljenih gostov, se je dogovoril s kriškim vikarjem, naj bo slavnost v kriški cerkvi. Veliko veselje je zavladalo zaradi tega med občani. Vsak bi bil rad kaj storil v povisanje izrednega dneva. Čeprav so kmetje v mnogih drugih krajih kazali mržnjo do grajske gospode ter celo razmišljevali, na kak način bi se ji uprlj, je bilo kriško ljudstvo — kakor smo že povedali — v skoraj prijateljski zvezi z Lambergarji na Gutembergu. Župan Grašč je z mladino uredil vse priprave. Posebno so se odli-

kovala dekleta, ki so v družbi z Lenco napletla veliko vencev in z njimi okrasila cerkev.

Prišel je sveti Jurij. Solnce je pošiljalo prijetno gorkoto na zemljo, narava je bila odeta s spomladnim zelenjem in cvetjem. Povabljeni gostje do dohajali od vseh strani. Med zvonjenjem in pokanjem topičev je prijahal ljubljanski škof Žiga grof Lamberg, brat gutenberškega graščaka in stric novega viteza Gašperja. Poleg škofa sta bila na konjih ljubljanski prošt Nikolaj Operta in kranjski župnik, apostolski protonotar Prosper Kamuli. Pred cerkvijo so se škofu poklonili sodni župniki iz Tržiča, Kotorja, Podbrezja, Naklega, Preddvora in domači vikar iz Križev.

Preden nadaljujemo, bi radi kaj več povedali o prvem ljubljanskem škofu Lambergu.

Žiga grof Lamberg je bil rojen na Gutembergu leta 1410. Oče mu je bil Jurij grof Lamberg, mati pa Sibila plemenita Dietrichstein. Izmed 8 otrok je bil Žiga šesti. Ljudsko šolo je oibskoval v Kranju, vseučiliško izobrazbo si je prisvojil v Bolonji na Laškem ter postal duhovnik. Leta 1440 je bil župnik v Šmartnu pri Kranju, kjer se je temeljito bavil z višjimi bogoslovnimi študijami. Iz Šmartna je šel na Dunaj, postal dvorni kaplan in miloščinar cesarja Friderika. Na Dunaju je dobil dobrega prijatelja Eneja Silvija Piccolomini, ki je bil cesarjev prvi svetovalec ter njegov glavni zaupnik v državnih zadevah. Enej Silvij je postal pozneje škof v Trstu in slednjči papež z imenom Pij II. On sam je posvetil Žigo v Rimu za prvega ljubljanskega škofa. Žiga je bil poboren, učen, pa tudi precej strog cerkveni knez. Posebno vneto je priporočal bratovščine. Za geslo si je izbral dve besedi: „Unus utrumque“ — „Eden oboje“. To se pravi: Kot služabnik Cerkve

naj bi svetil z naukom in zgledom vsej škofiji. Kot služabnik cesarjev pa naj bi bil njegov zvest svetovalec. Veliko skrb je imel v Ljubljani s cerkvijo sv. Nikolaja, prastaro in revno, pripadajočo predmestni župniji sv. Petra. Le en duhovnik je bival takrat stalno pri njej ter opravljal božjo službo. In ta neznačna hiša božja je postala škofijska cerkev! Papež Pij II. je podelil vsem vernikom, ki bi kaj darovali za njeno oblepšavo, razne odpustke. Vendar se cerkev ni bistveno spremenila do leta 1704, ko so zgradili sedanjo stolnico.

Glavni znak pa so vtišnili Žigovenu vladikovanju turški boji. Vsa njegova skrb se je obračala na to, da bi odvrnil od slovenskih pokrajin sovražne napade. Zato je bil imenovan za komisarja pri nabiranju križarske vojske zoper Turke. Napravljal je posebne pobožnosti s pridigami in procesijami, zbiral denar za vojne namene. Kadars je le mogel, je bil pri teh shodih bodisi na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem osebno navzoč. Njegovo vnanjost bi kratko opisali takole: Nekoliko podolgovat obraz, dolgi lasje in pod nosom na kratko pristriženi brki. (Glej kip na vnajni severni strani ljubljanske stolnice. Izklesal Iv. Pengov leta 1915.)

Pri dohodu škofa Žige so bili vsi povabljeni gostje z družino z Gutemberga zbrani pred kriško cerkvijo. Hiteli so škofu poljubovati roko, ko je stopil raz konja. Grof Jurij Lamberg je nosil slavnostno obleko cesarskega stotnika. Grofica Agnese za imela črno svileno obleko, mali dve hčerkje pa belo. Mlajši sin Krištof je bil v običajni plemiški opravi. Prav tako starejši sin Gašper, slavljenec tistega dneva. Njemu so dali znamenja viteške časti šele v cerkvi.

„SAŠA“

TOVARNA KANDITOV IN COKOLADE
COKOLADNI BONBONI
KANDITI VSEH VRST
VAFELNI
DESSERTI
RAZNOVRSTNO PECIVO
KEKSI
LECT I. T. D.

CENJENIM TRGOVCEM SE PRIPOROČA
D O M A Č A T V R D K A

„Saša“, Kranj

„seeno preveč!“ Janez je utihnil. Medtem je bila ura osem in delo se je pričelo dalje, kakor po navadi. pride ura deset. V cerkvi je ta čas slovensa sv. maša. Janez se zgrudi v delavnici. Tovariš mu priskočijo na pomoč in ga spravijo k zavesti. Počutil se je spet zmožnega za delo ter je mirno delal dopoldne. Popoldne pride spet na delo. Ura bije tri. V cerkvi se prične pridiga. Janez spravi omeli. Pokličejo zdravnika, kateri ga spravi k zavesti. Janez je bil trden in poprime spet za delo in dela do sedme ure zvečer. Delalo se je takrat do sedmih. Prije domov, stopi čez prag, pada in obleži ter postane tak, kakor je imenoval zjutraj pridigarje, ter ostal tak tudi na mrtvaškem odru. Pri Mallyju se vsedajo pomočniki in vajenci k večerji. Dekla prinese večerjo na mizo in sporoči: „Janez je mrtev!“ Vse je pretreslo, kateri so imeli pred očmi celodnevne dogodke. To je ostalo v spominu še nekaterim živim pričam. Mrliška knjiga pa pravi: „Janez B. je umrl, zadet od kapi, 15. februar 1888.“

Igra. V nedeljo 5. marca ob 8 zvečer priredi JSZ igročak „Dve nevesti“. Igra je zelo smešna, kakor nalač za pustno nedeljo. Namesto plese in raznih drugih neslastnosti se bodo pametni ljudje rajši odzvali temu vabilu.

„Slovenec“ je v nedeljo 24. t. m. priobčil sledečo obžalovalno izjavo: „Dne 4. januarja t. l. sem na občinski seji v razburjenju očital g. Iv. Majeriču, občinskemu odborniku v Tržiču, da so on in njegovi tovariši zato izstopili iz občinskega odbora, ker niso hoteli priznati stanja sedanja Jugoslavije, odnosno da niso hoteli priznati Jugoslavije. Ker pa je ta očitek neresničen, ga obžalujem in izjavljam, da nisem imel nikakega namena žaliti gospoda Majeriča ali njegovih tovarišev, in nimam najmanjšega razloga, da bi gospodu Majeriču ali njegovim tovarišem kaj takega očital. Zato to moje obžalovanje objavljam ter se gospodu Ivanu Majeriču zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja. Markelj Franc, Tržič.“ Tudi Jutro je prineslo to izjavo, samo s to razliko, da je bila previdno skrita med inserati.

Smrt. Pretekli teden je umrl Mežek Andrej. Bil je dolgoletni član našega gasilstva, zato so ga gasilci tudi spremili na zadnji poti. Njegovi domači so se pa spomnili ob tej priliki Vincencijeve konference z darom mesta vence na grob, za kar jim bodo najbolj potrebeni gotovo hvaležni. Izrekamo sožalje, njemu pa bodi lahka domača zemlja.

Na občinem zboru invalidov, ki se je vršil v nedeljo 17. t. m. v gostilni pri Ruechu, je bil izvoljen za predsednika tov. Miha Švegelj, ki je znan po svoji skromnosti, pridnosti in tudi previdnosti. Invalidi imajo v njegovo poštenost upravljeno zaupanje.

Pri podružnici Jadranske straže je bil izvoljen za predsednika g. Goršek, ravnatelj meščanske šole, za podpredsednika pa g. dr. Ahačič Kozma. Občni zbor se je vršil 15. t. m. v meščanski šoli.

Mnogim ni dovolj prebiti v Našem domu samo nedeljske večere, tudi med tednom bi radi kaj koristnega, zabavnega ali poučnega dobili tam. Tem je ustrezeno s prosvetnimi večeri, ki so pa zadnjih par ponedeljkov žal izostali. Upamo, da nas bo prof. Mlakar ali kdo drugi v kratkem spet razvesil s svojim predavanjem.

Ali pride rešitev? Prosvetna oblast ima odločati tudi o zadevi našega kraja, ki ni za javnost. Zato pa toliko bolj težko pričakujemo nujne rešitve. Gre za vzgojo naših otrok in bo vsako odlašanje rešitve v kvar mladine.

SELCA

Igra. Narodna prosveta v Selcih priredi v nedeljo, dne 3. marca 1935 ob 3 popoldne in na pustni torek ob 8 zvečer dve lepi igra, in sicer Gogoljevo „Zenitev“ in Vodopivčev spevovigro „Sree in denar“. Za obe igri vlada veliko zanimanje, saj sta kakor nalač za predpustni čas. Vstopnina običajna. Pričnemo točno!

BESNICA

Igra. Naša gasilska četa je uprizorila v nedeljo zvečer igro „Matiček se ženi“, ki je prav dobro izpadla in je bila dvorana vsa zasedena. Bilo je dovolj smeša. Igra se bo ponovila v nedeljo 3. t. m. zvečer ob 8.

ZG. PIRNICE

Duhovne vaje. Ko se predramljajo posamezniki iz spanja, ne vidijo dobro. To pot so se namreč vrgli nekateri omejenci na naše fante, ker so brez ozira na razne šikane zavestno v obilnem številu sle-

• GORENJEC •

Za neveste Hleb š Kranj

Velik popust
sl ke, okvirji, ogledala,
steklenina, porcelan

dili duhovnim vajam. Fantje se seveda takih zahrbtnih napadov ne boje.

Ljudsko igro „Deseti brat“ boste videli na odru Cekven. doma v Smledniku v nedeljo 3. marca popoldne takoj po kršč. nauku. Priedjo Rdeči križ. Ker je predstava res zanimiva, ne zamudite izredne prilike.

KRIZE

Slediči dopis glede duhovnih vaj smo prejeli že za prejšnjo številko Gorenjca, a ker ga radi posmanjkanja prostora nismo priobčili, ga objavljamo v današnji številki.

Duhovne vaje za može in fante smo imeli od 9. do 14. februarja. Vodil jih je znani govornik g. Pohar, superior Misijoniča v Grobljah. — Udeležilo se jih je nad 2 tretjini mož in fantov, fantov še več kakor mož. Sv. obhajil je bilo okrog 1000. Govori so bili res stvarni, globoki in so poslušavce kar osvojili. Bog daj vsem vztrajnosti v boju za kraljestvo božje in rešitev naših duš, saj so bile duhovne vaje obenem tudi priprava za evharistični kongres.

ŠENČUR

Gibanje Bojevnikov. V nedeljo so imeli bojevniksi občni zbor, na katerem je bil za predsednika vnovič izvoljen g. Okorn, ali ker se je odpovedal tej funkciji, je bil vdrug izbran za predsednika dosedanj tajnik g. Slemec, tajniško mesto pa je prevzel g. Okorn. Ostali odbor je ostal pri dosedanjih funkcijah. Na zboru so bila sprejeta tudi nova pravila Boja.

PREDDVOR

Gasilci v Preddvoru so pokazali večjo delavnost. Mesto običajne vsakoletne veselice so že sklenili, da letos priredijo tombolo, kar mi toplo pozdravimo, da ne bo plesa in plehek zabave. Imeli so v januarju dobro uspeli občni zbor, kjer je bilo sklenjeno, da bodo zgradili nov gasilski dom, ker sedanji ne ustreza njih potrebam. Le potreben svet jim dela velike preglavice. Zeleti bi bilo, da bi pri tem priskočila občina na pomoč. Obetajo, da bo glavni dobitek na tomboli tak, da bo vsakdo tistikrat prihitel v Preddvor. Čas in vse ostalo bomo že poročali.

PODBREZJE

Igra. Na pustno nedeljo priredimo v korist sadjarske podružnice v Podbrezjah igro „Velika repatica“. Začetek točno ob pol 4. v vedenost vsem, da ne bo spet kakih zamud, kakor zadnjikrat. Obisk toplo priporočamo, saj poleg zabave, ki jo igra nudi, s tem podprete tudi eno naših gospodarskih društev. Igra se ne bo ponovila.

BREG PRI STRAŽIŠČU

Igra. Prostovoljna gasilska četa na Bregu pri Kranju uprizori v soboto 9. marca ob 7 zvečer in v nedeljo 10. marca ob 3 popoldne v Smartinskem domu ljudsko igro „Carski sel“. Pridite!

NAKLO

Dramatični odsek. Prostovoljno gasilsko dr. je v smislu pravil osnovano dramatični odsek z namenom, da k že zvezbanim igrovjem pritegne še nove, sveže moči. Priglasilo se jih je lepo število. Odseku predseduje mizar Jože Voglar iz Nakla, ki ga poznamo že iz naših iger kot tako spremnega in simpatičnega igravca. Odseku želimo mnogo uspehov.

Nova igra. Za pustno nedeljo popoldne ob 3 in za pustni torek zvečer ob pol 8 nam dramatični odsek oripravlja veselo presenečenje. Na oder pride nova izvirna veselo igra v treh dejanjih „Razočarani svatje“; to bo sploh krstna predstava veseloigre. Vsebina je polna zdravega neprisiljenega humorja. Vloge so menda posrečeno razdeljene. Smo res radovedni. Dozaj še nismo bili v naših igrovcih razočarani, upamo, da tudi to pot ne bomo. Tako, razočaranje bo le na odru.

VODICE

Igra. V nedeljo 3. marca prirede bojevniksi v Domu ob 3 popoldne krasno ljudsko igro „Domen“ Ves dohodek je namenjen za popravo spomenika padlim žrtvam. V igri nastopajo najboljši in izbrani igravci, zato je uspeh zagotovljen.

Druga igra. V nedeljo 10. marca bomo igrali v vodilskem Domu „Slehenika“ po dr. Počenikovi priredbi. Skoraj pol tisočletja stara svetovna mistična igra je imela tudi v sedanju času povsod velik uspeh.

Za volitve v skupščino je veliko zanimanje. Okrog 40 reklamacij izpričuje natančnost naših volivnih imenikov.

ŠKOFJA LOKA

Pokopalci smo pretekli teden gospo Mrzlikar Marijo, po domače Grocevo Micko. Bila je pravi original gorenjskega dekleta in matere. Započa dva sinova. Blag ji spomin, žalujočim našo sožalje.

Odbor za evharistični kongres je sklenil, da postavi v velikem tednu evharistični križ. Za-

radi prostora prevladuje mnenje za tisti nunski vogal na cesti, na novo, in staro cesta, ki gre proti Drmotu. Dalje je sklenjeno, da eno nedeljo v postu moli vsa fara križev pot na Hribcu, kjer so nato slovesne večernice in molitev za uspeh kongresa. V fari je za to veliko zanimanje, vse želi biti deležno.

„Sluga dveh gospodov“ se uprizori na pustno nedeljo na odru Društvenega doma. Ker se botreba spet pošteno nasmejam, bomo dvorano napolnili. Menda ima glavno vlogo Viko. Kdo bi se ne veselil, kar poglej ga, kako se naredi nedolžnega, pa ti uide smeh. Na svidenje!

Občinske davčine za pokritje proračuna se bodo pobirale v obliki raznih trošarin, in sicer, kot je sedaj mnenje občinskega odbora, na porabo električnega toka in na konsum, kot se je že lansko leto uvajalo in je banska uprava nato ukinila. Ker so pa sedaj občinske doklade predvidene na 170 odst., pa banovina tako visokih ne pusti, zato bo dovolila uvesti trošarinu na konsum, da bodo trošarine le 100 odst.

Ovseni kruh posebno priporoča sloviti župnik Kneipp, zato ga v našem kraju hočejo uvesti, ker jim je zdravje naroda v prvi vrsti mar. Do sedaj se peč šele v nekaterih zavednih hišah.

Občinski proračun je bil na odborovi seji sprejet; izkazuje izdatkov Din 549.830, med kateri znesek je določen za plače uslužbenec Din 78.600. Šolske sestre, ki oskrbujejo mestne uboge v ubožnici in za katere prosijo po okraju, so na zahtevo občinske uprave znižale plačo do 250 Din mesečno na 200 Din. Vsa čast vodstvu sester za njihovo požrtvovalnost, občinski upravi pa v premislek, ker so jim tako znižali že itak malenkostno plačo; kje bi se dobitile za tako plačilo nadomestne moči! Dalje je napačna postavka nagrade in doklade, ker mislimo, da taki možje v občinski upravi vsaj zmorcejo preračunati, koliko bo izdatkov na vseh plačah, in ni potreba teh dodatkov. Med izdatki za narodno prosveto, ki znašajo skupno Din 507.087, se je na predlog g. učitelja Debeljaka povišala postavka za podporo sokolski četji od Din 100 na 1000, česarino so drugi podarjali, da taka ugledna in za ljudsko pravstvo koristna organizacija teh malenkostnih podpor ne bo sprejela. Za predlog je glasovalo 8 odbornikov proti istotko 8, tako je potem predsednik g. Šink odločil „za“. Podpora mestni godbi 200 Din se je na predlog g. Ogrična zvišala na 500 Din. Za dobrat. društva, posebno za Vincencij. konferenco, ni v proračunu nobene postavke, česarino ta organizacija s svojimi podporami prevzema precejšnje breme občini. Prispevek dekliški šoli za kurjavo se je hotel od občinske uprave znižati za 500 Din, na protest g. Planine pa je ostalo pri lanskem znesku 3500 Din. Toliko torej stane dekliška osnovna in meščanska šola občino, nasproti pa deška šola Din 301.087. Zato bi bilo naravnost krivično znižati ta prispevek. Izdatki ubožnega sklada so se znižali pri postavki za vzdrževanje ubožcev v ubožnici zaradi tega, ker se je plača sestram prenesla v občinski proračun in izločil izdatek za luč in kurjavo ter se napravila posebna postavka; zato se je znižala omenjena postavka od Din 40.000 na 21.000. Povišala se je podpora občinskim ubogim od lanskih Din 24.000 na 40.000. Vseh izdatkov je Din 77.000. Ker ima ubožni sklad malenkostne dohode, prispeva občina v sklad Din 60.910.

Nasprotno pa izkazuje proračun 225.942 Din dohodkov. Trošarina na vino po Din 150 na 100 litrov znesе Din 90.000, na pivo in žgane pijače po Din 20.00, trošarina na užitino, in sicer na govedo nad 1 leto Din 20, uspeh Din 10.000, pod 1 leto Din 8, skupaj Din 3200, prašiči po 12 Din, skupaj Din 3600, dalje pride precej od pasje takso po 100 Din, skupaj 7000 Din. Na klavnini dobi občina 30.000, od najemnine poslopij 14.000 Din. Kljub tem dohodkom pa bo treba kriti velik primanjkljaj z dokladami na državne davke, in je lansko leto imela 150 odst. Doklade, letos pa niti te visoke doklade ne bodo krile in bo treba zvišati doklado na 170 odst. Opozicija je predlagala občinsko trošarino na porabo električnega toka in na vodovod, n. čemer bi dosegli, da bi bile doklade le 100 odst., kar bi bilo gotovo pravičnejše razdeljeno, ker bi plačevali tisti, ki imajo razne ugodnosti. Občinska uprava je izjavila, da se bo obrnila na bana, ki naj z večjo podporo za šolo pomaga znižati naše neznošne doklade. — Kakšen bo uspeh, bomo poročali.

MAVCIČE

Sava nagajivka. Naša fara, ki je bila prej občina zase, pripada sedaj k občini Trboje, n. čemer bi bili kar zadovoljni, ako nas ne bi ločila ta nagajiva Sava, ki nam dela ob velikem naraščanju precej težav, n. pr. preteklo leto, ko smo imeli 16. decembra vojaško prisojo, smo morali zaradi velike vode na Smlednik ali na Kranj, ki sta dve uri daleč. Samo dva junaka fanta sta se podala čez valove naraste Sava v Prašah.

„Sava nagajivka“, sicer pa se ne podajamo radi v smrtno nevarnost, kakor so na primer nedavno napravili cigani, ki so vzeli brez dovoljenja brodarjev čoln in se podali čez vodo na trbojsko stran. Ker pa niso znali krmarti, jih je pa hotela Savo odneti s seboj v južne kraje. K sreči je pa še nekaj jezu nad trbojskim milinom in so rajši ostali še nekaj časa pri nas. Čeprav vse mokri, so se podali čez jez v Trboje in tam izprosili drugo obleko, ker bi v tem mrazu ne bilo prijetno imeti na sebi tako mrzle oblačke. Zato je pri nas še vedno v veljavi tista narodna pesem, ki pravi: Kaj se ti faniti v nevarnost podajaš, čez Savo v vas hodis... Zato (namreč ne zaradi ciganov) bi mi radi videli kmalu nov most, da bomo lahko šli na našo občino. Če bodo pa spet kake volitve, ni ravno treba mostu, saj smo vajeni, da nas pridejo z avtom iskat. Ako pa ta župan ne bo imel denarja, bomo kar čez Savo volili, kakor bo pač kdo navdušen in kaže bodo pač volitve, saj zadnje čase so nekateri kar doma za pečjo volili, pa se jim je zdele, da je kar dobro.

VELESOVO

Lepa reč! Te dni je neki šolarček kar trošil denar

GODEŠIČ PRI ŠKOFJI LOKI

Igra. V tukajšnji Prost. gasilski četi se je pričelo zadnje čase veliko zanimanje za prosveto. Že lanske leto smo nastopili v Retečah v Društvenem domu ter v Škofji Loki z zgodovinsko igro „Izdajavec“, ki je prav dobro izpadla. Ustanovili smo dramatični odsek pod predsedstvom Al. Novinca. Zadnji čas se pripravljamo na novo „Burko o jezičnem dohtarju“, ki je izšla pravkar v Založbi ljudskih iger. Uprizorili jo bomo v nedeljo 3. marca ob 3 pooldne v Retečah v Društvenem domu. Ta burka bo kakor nalašč za pustno nedeljo. Vloge so v dobrih rokah, radi česar upamo, da bo vsem gledavcem, ki se hočejo razvedrati in iz srca nasmejati, dobro ustregala.

Gospodarstvo za kmečko stanovsko zastopstvo

Če bi torej tako zavest gojili za stanovsko prizadevanje, potem postane čisto razumljivo, da ni potrebno z zakonom se posebno poudariti pravico in delokrog zbornice, ker če bi imeli čisto navadno društvo ali zadružo z vseskupnim kmečkim programom in v njej vse kmete združene kot enega moža, bi takva organizacija prav za prav bila že kmetijska zbornica, pa če je to z zakonom potrjeno ali ne, ker bi moč take organizacije bila tako zelo silna, da bi je nične ne mogel prezreti. Torej ni glavno ustanjenje zbornice, pač pa je potrebno, da se kmetje potrebe po enotni stanovski organizaciji zavedo in da imajo voljo sami si pomagati in skupno na enotni stanovski fronti nastopiti za svoje pravice in dobrobit. V takem slučaju bi končno ustanjenje stanovskega zastopstva bila samo formalna zadeva.

Nekateri vidijo prihodnjost človeške družbe urejeno na stanovski podlagi; drugi hočejo imeti vse še bolj po starem načinu parlamentarizma, drugi zopet vidijo rešitev v nekakri zmesi parlamentarizma in stanovskega sodelovanja, pa še ne vem koliko načrtov obstaja za bodoči ureditev človeške družbe. Jasno je pa za danes, da bo stanovstvo igralo vsekakor veliko vlogo v bodoči ureditvi družbe in države. Mi se moramo tega jasno zavedati, da nas prilike ne bodo naše neprispaljene. Dosedaj se mi nismo zadosti brigali za stanovska vprašanja, ker smo vse preveč bili vprenesi v različne pojave, ki so nam pogled na to vprašanje motili, toda sedaj moramo na vso zadevo gledati jako resno in bodoči pozorni na besede našega sociologa dr. Janeza Evangelista Kreka, ki je pred desetletji napisal besede: „Mi stojimo na stališču stanovskih korporacij. Prepričani smo, da je brez njih gospodarski red nemogoč.“ (Socializem stran 95.) Če se doslej nismo zanimali za dobronost, se moramo sedaj resno za to zanimati, ker vsi znaki kažejo, da je stara doba na zatonu in nova vstaja pred nami, pa ta doba ne samorasla, ampak bo taka, kakršno bomo zgradili mi sodobniki.

Zato ni sedaj več čas, da bi stali samo ob strani in na ves razvoj ostali nezajemljivi; na delo mora vsak v svojih razmerah in vsak po svojih močeh. Nova doba bo postavljena na temelje, ki jih imamo mi v rokah, in čim več bo ustvarjalcev, tem trdnejši in zdravejši bo temelj. Res je, da je naš delokrog glede na odločujočo možnost zelo majhen, toda v tem malem okolišu moremo pa zelo veliko zgraditi. Mi moramo v nas samih utrditi stanovsko samozavest in zavest potrebe po skupnem nastopu.

Da to dosežemo, je potrebno, da pri vsaki priliki dvigamo vero v našo last-

no moč, v našo številčnost, in moramo biti prepričani, da je naš stan med najčastnejšimi stanovi, pa čeprav morda kdaj viha svoj nos nad nami.

Vsepovsod moramo netiti željo po enotni kmečki stanovski organizaciji. Vedno in povsod moramo v vsa kmečka zastopstva postaviti samo prave kmete za zastopnike. Več moramo verovati svojim kmečkim zastopnikom, kot pa kakemu drugemu, ki se hoče vsliti med njega in med nas. Vse prilike je treba izrabiti, da pridemo kmetje in naše zadovščine do veljave (n. pr. kmetijski odbori po zak. o pospeševanju kmetijstva). Širiti moramo kmečki tisk in prav posebno še „Brazdo“, ki je res samo kmečko glasilo.

Noben slučaj nas ne sme zapeljati, da bi iz kateregakoli vzroka pozabili na svoje stanovske vprašanje, ker je prav to v nastopajoči dobi najvažnejše vprašanje in nas more morebitna abstinenca ob svojem času hudo kaznovati, toda tedaj bo prepozno!

Dosedaj se je sicer delalo tudi za kmetia, zadnja leta pa brez nas, ali le v okviru, kolikor je pač to delo služilo tudi v druge namene; od sedaj pa moramo naše stanovske vprašanje postaviti na ugotovitev, da je naš kmečki stan osredje naroda in njegov najštevilnejši tvorec, ki naj ima zato pripadajoče pravice, na drugi strani pa mirno in hladnokrvno prevzemata nase tudi bremena.

Mi v svoji samozavesti odklanjam, da bi se za nas delalo brez nas, pa zato tudi drugim stanovom priznavamo, da morajo o svojih vprašanjih sami sostvarjati. Prepričani smo, da stanovske organizacije same na sebi še ne vodijo v razredne boje med posameznimi stanovi, nasprotno smo prepričani, da bi na stanovski podlagi mogli ustvariti za vse stanove primerne prilike za uresničevanje mirnega soživetja, kolikor ga je pač na svetu mogoče ustvariti.

Prepričani smo, da ima papež Pij XI. popolnoma prav, ko pravi v svoji znani okrožnici Quadragesimo anno: „S pomočjo milosti božje je usoda človeške družbe v naših rokah.“ Mi smo pripravljeni, da pomagamo graditi pravičnejšo družbo za vse stanove, kot pa je bila dosedanja ureditev človeške družbe.

Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstr. poštné hraničnice v Ljubljani naznana vsem članom in interesentom, da je akcija za izplačilo vlog nekoliko zastala, ker je treba počakati proračunske debate v parlamentu, ki se bo vrnila v juniju t. l., ko se bo novo izvoljena narodna skupščina sestala.

Ali dobimo novo zadružo? Zadnje dni krožijo po Kranju senzacionalne govorice. Mali trgovci se baje nameravajo organizirati in ustaviti lastno nabavno zadružo, ker so zlasti mali trgovci sitti velekapitalistične diktature ter si zato hočejo sami pomagati. Mnogokrat se slišijo pritožbe nad engrosiste, ki na eni strani zahtevajo, da mali trgovci kupujejo pri njih, na drugi strani pa sami v svojih prodajalnah konkurirajo malim trgovcem, ki so razmeroma precej obdavčeni. Engros trgovine ne bi v nobenem slučaju smeles voditi podrobnih trgovin, radi česar je umevno, da so mali trgovci prisiljeni organizirati lastno nabavno zadružo, kadar so to storili v drugih mestih, in se take zadruge, če so dobro vodene, zelo dobro obnesejo. Pozdravljamo vsako novost, ki bi bila koristna malim trgovcem in obrtnikom. — Te veste izhajajo iz krogov malih trgovcev in jih za enkrat prinašamo le kot kronisti.

Zitni trg. Cene pšenici se še naprej dvigajo, prav tako cene moki, ker mlini ne dobijo zadostne količine pšenice. Kupčije s koruzo so slabe. Računalno se je s preečnjim izvodom v Aistro in Čehoslovaško, vendar se upanje ni izpolnilo.

Krompir. Sezija se je pričela. — Za jedilni krompir ni povpraševanja, vendar je pa zelo živalno povpraševanje za semenskim krompirmjem. Cene so zelo nestalne. Na Stajerskem imajo še vse blago producenti v rokah, ker v jeseni radi hude konkurenco niso nič prodali. Prav tako so v Slavoniji velike količine krompirja.

Zajamčeno nepremičljivo! Cena Din 150.— Za dame in gospode. Zdaj, ko je sukna pretežka, pride v poštev veterni jopič. Zlasti za deževne dni zelo pripravno. — Priporoča se

Albin Jazbec
Kranj
največja trgovina z izgotovljenimi oblekami na Gorenjskem. Istrom vsekovrstno blago za obleke, perilo in klobuki itd.

Usnjarska in čevljarska
zadruga

Runo'

1.3.30.3. v Tržiču
priporoča sledete fastne in zato
najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah,
kozine za pletenje sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovine,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0.50 D. Najmanjši znesek je 6 D.

Knjigoveškega mojstra sprejmemo takoj. Ponudbe na Tiskovno društvo v Kranju.

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. F. Ažmana.

Star baker, medenino in cink pločevino kupuje „Kovina“, Kranj.

Spalnico, dobro ohranljeno, prodam po zelo nizki ceni. Naslov v upravi lista.

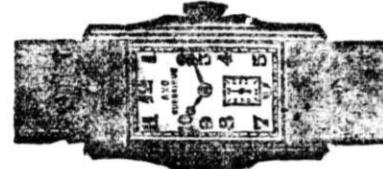
Za trgovino z mešanim blagom vzamem v načem primeren prostor na prometnem kraju. Ponudbe na upravo pod „Sigurnost“.

TUDI TO JE MOGOCE,

da dobite pri meni po nizki ceni, a dobro izdelane vse vrste čevljev, kakor smučarje, gozjarje, škornje, in vse ostale po modnih vzorcih izdelane čevlje. Dela izvršujem točno po meri.

JANKO PERČIČ

čevljari — RUPA 30 PRI KRANJU

Samo Din 143—

Št. 995. Elegantna KROM zapestna ura s finim pravim švicarskim Anker kolesjem, v kamnih tekoča

Din 143—

Št. 996. Ista s svetlečim kazalnikom in kazalci

Din 154—

Št. 912. Žepna ura Anker Remontoir, pravi švicarski stroj, lepo ohišje, zelo dobra

Din 35—

Št. 913. Ista z radium svetlobnim kazalnikom in kazalci

Din 45—

Triletno pismeno jamstvo. Nikak riziko. Zamjenjava dovoljena, tudi se vrne denar.

Cenik zastonj in poštine prostoto.

H. Suttner, Ljubljana 9

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Pozor!

Vi hočete za spomlad novo kolo, dobite ga po izredno nizki ceni le pri znani tvrdki

IVAN BITENC — KRANJ

trgovina koles in splošno klječavničarstvo

Isto tam Vam napravimo štedilnike, vrtne ograje i. t. d. Vsak, kdor le enkrat kupi v naši trgovini, ostane stalni odjemalec.

Trgovina: Vidovdanska 1 (poleg gimnazije)

Delavnica: Gasilski trg 7 (pod velbom)

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z. n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštnje hranilnice in so vlagateljem tozadetne položnice na razpelago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

Ženini in neveste!

PRSTANE in razna darila dobite po najugodnejši ceni le pri znani tvrdki

B. RANGUS, zlator, Kranj

Prva zlatarska delavnica na Gorenjskem

Sprejemajo se popravila
Kupujem staro zlato in srebro!

Velika izbira pasov za narodno nošo.
Izdelam jih po želji.

ZA VASE MALE

Poskrbeli smo, da bodo tudi zdaj v času krize Vaši malčki čedno in poceni oblečeni. Ne moremo na tem mestu vsega napisati, zato pridite in na lastne oči se boste prepričali, da smo najcenejši.

Prav vladno se priporoča največja trgovina z izdelovalj. obl. na Gorenjskem

Albin Jazbec

V KRANJU

Velika izbira klobukov, blaga za obleke, srajce, kravat in drugega.

Priboljšek za pustne dni!

Po znižanih cenah dobite pri meni fino suho meso kg Din 14.—, fino topileno mast za pustne krofe kg Din 15.—, svinjsko pečenko, slanino kg Din 12.—, mrežno pečenko kg Din 16.—. — Priporoča se

Jamnik Franc

MESAR IN PREKAJEVÁLEC

KAM HITIS?

Ker najlepše in najcenejše ti napravi vse pohištvo po modernih vzorcih in po tvoji želji domača tvrdka

Zupančič Josip

mizar — PRIMSKOVO PRI KRANJU

Vedno imam vse v zalogi. Vsak naj se pred nakupom prepriča o ceni in kvaliteti!

Novo kolo!

Vi hočete za spomlad novo kolo, dobite ga po izredno

nizki ceni le pri znani tvrdki

IVAN BITENC — KRANJ

trgovina koles in splošno klječavničarstvo

Isto tam Vam napravimo štedilnike, vrtne ograje i. t. d.

Vsak, kdor le enkrat kupi v naši trgovini, ostane stalni odjemalec.

Trgovina: Vidovdanska 1 (poleg gimnazije)

Delavnica: Gasilski trg 7 (pod velbom)